

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 14 stycznia 2015 roku

ZEW.422.7.2015.MP

Pani
Joanna Kluzik-Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej

w związku z wpływającymi do Rzecznika Praw Dziecka sprawami dotyczącymi przyjmowania dzieci do publicznych przedszkoli na rok szkolny 2014/2015 oraz na podstawie analizy znowelizowanych przepisów prawa oświatowego¹, obowiązujących po raz pierwszy podczas ubiegłorocznej rekrutacji, poniżej przedstawiam jedną z uwag z zakresu tej problematyki.

Zgodnie z definicją pojęcia „wielodzietności rodziny” w Rozdziale 2a „Przyjmowanie do publicznych przedszkoli (...)” ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 252, poz. 2572 z późn. zm.), przyjmuje się, że jest to rodzina wychowująca troje i więcej dzieci. Ustawa nie definiuje natomiast terminów „rodzina” ani „dziecko”, których to pojęć użyto przy definiowaniu „wielodzietności rodziny”. Ustawa o systemie oświaty nie zawiera również odesłania w tym zakresie do żadnego innego aktu prawnego, jak czyni to np. jej art. 20c ust. 9 w odniesieniu do pojęcia „dochód”, kierując do definicji z ustawy z dnia 20 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 z późn. zm.).

Tymczasem pojęcia: „dziecko” i „rodzina” są bardzo odmiennie definiowane na gruncie różnych ustaw. Inaczej sformułowane jest pojęcie „rodziny” w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.), której art. 6 pkt 14 stanowi, że rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7 z późn. zm.).

pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Inna definicja wynika z przywołanej już wyżej ustawy o świadczeniach rodzinnych, której przepis art. 3 pkt 16 wskazuje, że rodzina obejmuje odpowiednio: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko).

Jeszcze inaczej definiowane jest pojęcie „rodziny” w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. poz. 1863), w której wskazano, że członkami rodziny są: rodzic (przez którego rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka), małżonek rodzica oraz dziecko. Dzieckiem, w myśl przepisów tej ustawy, jest zaś dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia lub w wieku do ukończenia 25. roku życia (w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej) lub bez ograniczeń wiekowych (w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności).

Definicję „dziecka” zawiera również art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), w myśl którego dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności. Natomiast, zgodnie z art. 3 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych dzieckiem jest: dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną.

Brak definicji „dziecka” oraz „rodziny” w ustawie o systemie oświaty – przy jednoczesnym dość zróżnicowanym określaniu tych pojęć na gruncie innych ustaw – powoduje istotne problemy interpretacyjne dla organów dokonujących rekrutacji do przedszkoli. Z posiadanych przeze mnie informacji wynika, że ww. organy, w celu rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjnych, stosują definicję rodziny zawartą w art. 6 ustawy o pomocy społecznej – pomimo braku jednoznacznych rozwiązań prawnych upoważniających do stosowania tego przepisu w procesie rekrutacji.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka, proszę o podjęcie przez Panią Minister działań, efektem których byłoby zdefiniowanie na gruncie ustawy o systemie oświaty pojęcia „dziecko” i pojęcia „rodzina”.

⇒ wypracować warunki
Michał Piłchucki